

ALFÖLDI HIRLAP.

Előzetes díj:
Helyben: félre 3 frt — kr. Postán: félre 4 frt — kr.
negyedére 1 „ 50 „ negyedére 2 „ — „

Megjelenik hetenként 2-szer: szerdán és szombaton este
Szerkesztői s kiadói-hivatal szállása: **Csapó-utczán a Dobray-háznál 9-dik sz. a.**

Egyesszám 10 kr.: **Hirdetmények díja:** 5 hasabos
petit sorert 5 kr.; többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknel árbe-
rindes adatok. A nyiltterben való közlemény 3 hasabos sorért
15 kr. számítottatik.

Az előzetést és hirdetések elfogadják helyben: a lap-kiadóhivatala nagy-csapó-
utca 9. sz. a. Dobray-háznál és Telegdi K. Lajos könyvkereskedése.

Pesten: Haasenstein és Vogler Gízellatér 1. sz., Lang L. s társa „Internationale Annoncen-
Expeditiója;” **Bécsben:** Haasenstein és Vogler Wallnischgasse 11. sz.; Oppelik A.; Mosse R

Az egyes miniszteriumoktól előkészített törvényjavaslatok.

Lapunk közelebbi számában elősorultuk azt: hogy a pénzügy miniszter micsoda törvényjavaslatokat készített már el; most azt soroljuk elő, hogy a fővárosi hírlapok értesülései szerint, a többi miniszteriumok micsoda t.javaslatok elkészítésével foglalkoznak?

A belügyminiszteriumnál a törvényhatóságok területe rendezéséről, a városi főispánok megszűntetéséről, a törvényhatósági tisztviselők felelősségéről, a közigazgatási a dópótlékról, a fővárosi rendőrségről s a rendőri bírásokodásról készitenek törvényjavaslatokat.

Az igazságügyi miniszterium a függőben maradt ügyvédi és közjegyzői t.javaslatokon kívül, a polgári perrendtartás módosítására, a végrendelet külkellékeire, a váltótörvényre, a bírósági székhelyek beczikkelyezésére s a feyelmi eljárásra nézve készített javaslatok tárgyalását fogja szorgalmazni; a büntető törvénykönyv általános részét Csemegi Károly államtitkár nemsokára bevégi.

A közoktatási miniszterium: a középtanodai, az egyetemi, a felekezeti iskolák államfelügyelete és az iskolai alapok kezelése iránti t.javaslatokat elkészítvén, azok tárgyalását fogja szorgalmazni.

A földmívelési ipar és kereskedelmi miniszterium: a gazdasági intézetek, a bányá és kereskedelmi törvénykönyv s az ipartörvény némely §-sainak módosítása iránti javaslatait igyekszik tárgyalás alá vétetni; s mint rendszeren szokta, több rendbeli consularis, kereskedelmi, posta és távirai szerződést fog törvénybe iktatás végett bemutatni.

A közlekedési miniszterium: a vasutak állami felügyelete és a törvényhatósági utak kezelése iránt készített javaslatokat, s némely vasutak engedélyokmányai egyes czikkjeinek módosítására nézve terjeszt be t.javaslatokat.

A honvédelmi miniszteriumban a katonai elszállásolás, a katonai díjak és az erdelyi katonai kórházak iránti t.javaslatokon kívül, még az egy éves önkéntesek intézményénél felmerülő hiányok s a besorozott, de tényleges szolgálatban nem lévő egyénekre nézve a katonai bíróságok illetékességének megállapítása és a katonai karhatalom segélyének igénybevétele módozatai iránt készitenek törvényjavaslatokat.

Azt nagyon bajos volna megjósolni előre, hogy az elősorolt t.javaslatok közül, melyek fognak tárgyalás alá kerülhetni; minthogy az kétségtelennek látszik,

hogy ez ülészak legnagyobb részben: az 1875. évi költségvetéssel, az adótörvényekkel és a megyék területeinek szabályozásáról szóló törvényjavaslatokkal fog legtöbbet és leghosszabban foglalkozni.

Debreczeni napló.

— A „Tisza” biztosító társaság választmánya, szombaton, okt. 3-kán délután tartotta évnegyedes gyűlését, Dégenfeld Imre gr. elnöksége alatt. — A választmány tagjai, — kivált a vidékről, — nem nagy számmal jelentek meg.

A társaság nagy fizetést hűzó hivatalnokai állomái az újra szervezkedés alkalmával meg lévén szüntetve, a teendőkhöz arányosított fizetéssel ellátott jogtanácsosságra Kola János ügyvéd választatott meg. — A mai ülésen legérdekesb és legtanuságosb volt azon előterjesztés, melyet a vezérigazgató a társaság ügykezelésének újra szervezéséről és üzletmenetéről olvasott fel. E szerint legterhebb az, azon feladattal való megküzdés: hogy a régi vezérügynökségek által hátra hagyott üzleti munkaanyagot csak egészen előről kezdett, újra dolgozás által lehet rendbe hozni; — az igazgatóság reményli, hogy ezen munkával a jövő év elejéig el fog készülni. — Az újra szervezkedés óta az üzlet mindegyik ága emelkedőben van és minél szabatosabban kezeltetik. — Az ez évi jégüzlet jelentékeny öszletet tevő tiszta nyereséggel fejeztett be.

— A debreczeni lóversenyek. Pályabírák: gr. Degenfeld Imre, gr. Károlyi Viktor, gr. Stubenberg József. Intézők: gr. Festetics Pál, gr. Forgách László, gr. Károlyi Gyula, gr. Szapáry Iván, Kiss Lajos, Kiss Sándor és Marton László. Indítók: gr. Festetics Pál, gr. Forgách Sándor. Teherre ügyelők: gr. Stáray János és Blaskovics Ernő.

Első nap, vasárnap október 4-kén. — Kezdeté délután 2 órakor.

1. Három évesek versenye: 200 darab 10 francos aranyállamdíj; futott 3 ló. 1-ső gr. Lamberg Henrik, nev. gr. Lamberg Ferencz 3 é. p. k. Whim; 2. Baltazzi Aristid, 3 é. p. k. Lady Patroness; 3. Blaskovics Ernő 3 é. sg. m. Czimbora; 2. két évesek versenye: 100 darab 10 francos aranyállamdíj. Minden belföldi 2 éves ló számára. Futott öt ló. 1. Baltazzi Aristid 2 é. sg. k. Paperl; 2. gr. Festetics Pál, 2 é. f. k. Tücsök; 3. gr. Nádasdy Ferencz 2 é. sp. k. Carina. 3. Földesek versenye négy szolnoki parasztgazda futott; s 1-ső Herédi Mihály Lizája, 2-ik Herédi István Boros; 3-ik Rigó István Fecskeje volt. 4. Nagy Handicap. 800 frt egyleti díj. futott két ló 1. gr. Szapáry Iván, 5 sg. k. Galathee; 2. Blas-

kovics Ernő, 4 é. sp. h. Cromwel; ez kitért. 5. 200 darab 10 francos aranyállamdíj. Futott három ló 1. gr. Nádasdy Ferencz, 4 é. p. k. Babér; 2. gr. Forgách László, 3 é. sp. k. Firefly; 3. Blaskovics Ernő 4 é. p. k. Bajnok. — Az e napi futtatások közt legérdekesebb volt az utolsó verseny, mind a három ló egyenlő gyorsasággal futott szinte egész a célpontig, hanem itt a Baber egy nyakkal előre vágatott. — A hűvös esős idő miatt e napon leginkább az emelvény volt látogatva s a bevétel egyenlő volt a tavalyival.

— Második nap, hétfőn október 5-kén. Kezdeté délután 3 órakor.

1. Sz kir. Debreczen város díja 100 arany Handicap. Futott 3 ló. 1. Blaskovics Ernő, 4 é. p. m. Bajnok. 2. Gr. Forgách László, 3 é. sp. k. Firefly, 3. Gr. Festetics Pál, 2 é. f. k. Tücsök.

2. 300 drb. 10 frankos aranyállamdíj. Futott 2 ló. 1. Gr. Nádasdy Ferencz, 4 é. p. k. Babér, 2. Lamberg Henrik, nev. gr. Lamberg Ferencz, 3 é. p. k. Whim.

3. Akadémia verseny 200 darab 10 francos aranyállamdíj. Versenyzők: Blaskovics Ernő ur, 4 é. sp. h. Cromwell, s Gr. Lamberg Henrik, 5 é. m. Danilo felvér. A két pályázó közt egység törtévé, elmaradt a versenyés.

4. Vigasz verseny. Handicap. Futott 3 ló. 1. Gr. Festetics Pál, 5 é. sg. k. Virginia. 2. Ugyanaz, 3 é. p. m. Turco. 3. Gr. Nádasdy Ferencz, 4 é. sp. k. Carina.

E napon a 300 db. aranyos verseny volt a legérdekesb. A Whim vezetett a célpontig, itt a Babér egy ló hosszal igen nagy könnyűséggel megelőzte, pedig 28 fonttal több terhet vitt. E nap az idő kedvezett, és jóval több volt a bevétel, mint tavaly. Átalában véve ez évben tetemesebb volt a bevétel, mint tavaly, habár ez évben a zártzárók és ülőhelyek ára a tavalyi ár felére szállítottat le. — Az uri résztvevők száma egyenlő volt a tavalyival.

□ Az ez idej lóversenyek az volt a legérdekesb eseménye: hogy első nap a Lamberg gr. Whim-je megverte a Lady Patroness-t; a második napon pedig a Nádasdy Ferencz gr. Babér-ja verte meg a Lamberg Whim-je-t.

— Az „ISTVÁN” gőzmalom igazgatósága a következő körlevelet bocsátotta ki: Van szerencsénk ezennel szives tudomására juttatni, miszerint az aratási időszakban szünetelésben volt örlésünket a mult hóban ismét megkezdvén, most már azon helyzetben vagyunk: hogy tisztelt vevőinknek kizárólag idej termésű búzából készült minden fajú műrlményekkel szolgálhatunk. — Miután az idej buza — tisztaság, súly és sikértartalom tekintetében — hasonlíthatlanul jobb az

TÁRCZA.

A tudós próféta.

Közelebb egy magát „doctor Dioscorides”-nek nevező külföldi író igen tanuságos munkát adott ki.

Ebben ő nem a hitbeli s vallásos babonáságokat terjesztő s felfokozó látnoki leleményességet igy kszik szerepeltetni, hanem azok iránt igyekszik jóvondoléseket mondani: hogy az emberiség folytonosan felfokozódó culturállapota, a teremtő emberi szellem tudomány, a jövőben mi módon, micsoda felfedezésekkel, miféle találmányokkal fogja tökéletesíteni tudni az emberi élet viszonyait.

Azon munka többek közt a következőket tartalmazza:

Dioscorides egy szép délután csendes dolgozó szobájában kényelmes karszékekbenült. Mélyen elmerült gondolataiba s rég elhunyt nagy férfiak: Newton, Galilei s mások szellemei tüntek fel előtte, kik oly fáradságosan készítettek elő az utakat a sötétségből a világosságra, s oly épületek alapköveit rakták le, melyek egész jelentőségét még ők maguk is alig foghatták fel. Mit mondanának valyon, ha most ismét életre térve, látnák fáradozásaik gyümölcsét: a mai emberiség óriási előhaladottságát? Minő nagy a különbség: a jelen s e nagy szellemek kora között!

Még élesebben tünt fel a magános kutató előtt

e különbség, midőn lelke még messzibb tévedt a multba egészen a nagy Roger Baconig, ki a 13. században, boszorkánysággal vádoltatva, börtönben végezte életét, s ki hátrahagyott irataiban hatszáz év alótt ezeket jóvondolte:

„Távcsovek fognak készitvetni, melyek a legtávolabb tárgyakat is egész közel hozzák, úgy hogy lehetséges leend kép. elhetlen távolból a legapróbb írást elolvasni, egyáltalában a legkisebb tárgyakat tisztán látni s a csillagokat behatóan vizsgálni! Hajógépek fognak épitvetni, melyek használatával a legnagyobb hajókat is egy-ten ember kormányozhatja s gyorsabban fognak haladni, mintha nagyszámu hajólegénység foglalkoznék rajtuk! Oly kocsi fognak feltaláltatni, melyek állatok használatára nélkül, nagy gyorsasággal haladnak tova. Még sok más ilyen létesíthető; pl. hidak, oszlop vagy bármí egyéb támasz nélkül!”

Baconak e csudálatos jóslataiba merülve, doktor Dioscoridesen álomszerű állapot vett erőt, mely lelkét a multból a jövőbe r-píté.

Egyszer csak egy nagy, előtte idegen városban találta magát. Hanem engedjük őt magát szólani.

„Egy tágas téren álltam. Az egyik oldalon gyönyörű épület emelkedett magas toronygal, melyen ezt olvastam: Anno 2000, január 1. Nem hittem szememnek s közelebb menék a toronyhoz; egy tisztességos kinézésű ur, ki szép hölgyet vezetett karján, e szavakkal lépett hozzám:

„Ön, mint látom, idegen Londoniában; ha nincs ellenére, szivesen leszek vezetője.”

Csakhamar ráismertem a szolgálatkész férfit: Roger Bacon volt s a kísérétében levő hölgyet mint barátónőjét, Phantasiát, mutató be.

„De ugyan mint jelent ama felirat ott?” — kér-

dém, miután a barátságos ajánlatot köszönettel elfogadtam.

„Ez itt a torony, az óralap felett? Semmi egyebet, minthogy a 2000-ik év január 1-je van!

„De hany az óra? Az óralap szelein annyj jegyet és számot látok, hogy ki nem okoskodhatom belőle.”

„Miféle időt ért ön? Valódi, közép vagy aleuit?” Mindezen idő számításoknak külön számjaik és mutatóik vannak.

„A valódi és közép időt ismerem; de mit értsek az aleuit alatt?”

„Megmondom; mióta az egész föld be van hálózva fávirdavonalokkal s a sürgönyök akar keleti akár nyugoti irányban egy pillanat alatt körüljárják a földgömböt szükségessé vált oly időszámítást létrehozni, mely az egész földre nézve érvényes legyen, hogy igy kiküldethessenek a zavarok, melyek alatt különösen a kereskedelem sokat szenvedett volna. Egy nemzetközi értekezlet az Aleuta-csoport legnagyobb szigetét jelölő ki e czélra semleges területül. Mikor a nap e sziget déli partján feljön, kezdődik a „földnap.”

„Kövessen bennünket — folytatá Baco — Londoniának még egyéb nevezetességeit is meg fogjuk mutatni.” (Folyt. köv.)

— Az osztrák-magyar északi sark-expeditió élményei. (Folytatás.)

1873. január havában az expeditió az északi szélesség 79-dik fokát érte el és nemsokára tullepett azon; tovább hajtattott éjszaknyugati irányban, miután a hosszúság 73-dik fokáig éjszakkeltre ragadtatott. Tavaszszal, midőn a hajón a vitorlák felvonattak, az árcocz-kosárból gyakrabban történtek ügyelések, ig-n kevés kilátás mutatkozott arra, hogy a körülzáró jégből ki-

elmúlt három évben termettnél, és mi abból csupán csak a legkitünőbb minőségűeket vásároljuk, ennél fogva azon biztos meggyőződésben vagyunk: hogy új gyártmányaink a fogyasztó közönség igényeit minden tekintetben kifogják elégiteni; és megszűnik az ok azon passzra, mely a múlt évben termett súlyú minőségű buzából a hazai malmok által gyártott őrleményekre nézve, gyakran indokoltan előfordult. stb.

— A debreczeni ipar és kereskedelmi bank szeptember havi forgalma:

Bevétel: pénzkészlet aug. 31-ről 21,079 frt 03 kr.; kifizetett váltók 177,514 frt 80 kr.; kifizetett előlegek 4860 frt; kamatok 8493 frt 40 kr.; részletsorsjegy 218 frt 50 kr.; kifizetett kötvények 1804 frt 58 kr.; kamatozó betét 10,187 frt 85 kr.; ércpénz eladás 2741 frt 04 kr.; értékpapír eladás 666 frt 50 kr.; jutalék 28 frt 94 kr.; folyó számla 91,743 frt 11 kr.; nyomatvány 13 frt; 50 kr.; előleg bélyegre 13 frt 40 kr.; összesen: 319,364 frt 65 kr.

Kiadás: tisztí fizetésre 641 frt 66 kr.; leszámitolt váltók 176,977 frt 54 kr.; leszámitolt előlegek 4055 kr.; kamat 270 frt 54 kr.; üzleti költség 77 frt 92 kr.; nyomtatvány 32 frt; kamatozó betét 30485 frt 40 kr.; ércpénzvásárlás 3204 frt 48 kr.; értékpapír 5652 frt 84 kr.; sselvény 303 frt 42 kr.; folyó számla 86,380 frt 23 kr.; adó 254 frt 53 kr. 1874-ik osztalék 42 frt; előleg bélyegre 13 frt 40 kr.; pénzkészlet okt. 11-én 10,973 frt 99 kr.; összesen: 319,364 frt 65 kr.

— Színházi szemle. Már említettük, hogy a színházi előadások vasárnap, szeptember 27-kén: „Bánk-bán”, szomorujátékkal kezdődtek el; hétfőn szept. 28-kán: „Huszárcsinny”, népszimű Vahottól; kedden, 29-kén: „Lalla-Roukh”, opera 2 felvonásban Dávid Feliciéntől; szerdán, szept. 30-kán először: „Alfons ur”, ifj. Dumas vigjátéka 3 felvonásban adottak elő. Ezen előadások bevételei a színházulata nagyváradi üzletét kezelő consortium részére jutottak.

Csütörtökön, okt. 1-én: „Lecoureur Adrien”, dráma 5 felvonásban irta Scribe. Nagyon vonzóan készült előadás; a közönség Töröknek adta; ő tudta legjobban szerepét. Az egész előadás a közönségszerzésben nem emelkedett felül; a híres szavallási jelen nem nagy hatást idézett elő.

Pénteken okt. 2-án: három egy egy felvonásos vigjáték: „Egy nő orvos” irta Bodor Károly Nagy-Váradon; „Miért nem házasodik meg a sógor” irta Balázs Sándor; „Ha te úgy, én is úgy”. Mind a három darab jól mulatta a nem nagy számú közönséget.

Szombaton okt. 3-án: „A zsidónő”, opera 5 felvonásban. Eleazar szerepében Bogó ma mutatta be először bécsi tanulmányait; s az mindenesetre kedvező. Bagyola Emma táncza is ügyesedett. — A színház első helyeit s a páholyokat felénél nagyobb közönség töltötte meg.

Vásárvasárnapján okt. 4-én először: „A ripacsos Pista dolmánya”, népszimű 3 felvonásban, irta Rákosi Jenő. A népdalok és a szereplők ügyessége mentette meg az elbukástól. A színház legnagyobb részében megtelt vásári közönséggel.

Hétfőn, okt. 5-én először: „Petaud király”, operette 3 felvonásban Delibestől. Az első felvonás unalmas, hanem a 2-ik s 3-dik felvonás jól mulattatta a nagy számú vásári közönséget. Legjobban Horváthé játszott és énekelt; ő utána Kr-esányi Sarolta, — Leo herceget és Szabó Bandi — XXIV. Alexibus — alakították legügyesebben szerepeiket.

Kedden, okt. 6-kán: „Kraakkói barátok”, vigjáték 4 felvonásban, irta Rákosi Jenő a rendes sze-

reosztással azon különbséggel, hogy az osztrák herceget most Lenkei nevű ujonnan szerződött tag adta; ő sok ügyességgel játszik, de kis termete s nem eléggé érezt hangja miatt hősi szerepekre aligha alkalmas lesz.

△ Husárok, a helybeli mészárosok által f. évi okt. 7-től — okt. 14-ig megállapított s a batósnál szabályszerűleg bejelentve következők: 18 kr.: hatvan. mindkét székben; 19 kr. péntefán Farth Jánosnál; 20 kr.: czeplédu. mind a 3 székben, kis-mester-, vargau., sasú. és csapó. Rác György, Both Lajos mészárosoknál; a piaczin. 7-dik számú székben, minden többi s fentebb elő nem sorolt mészárszékben pedig 22 krajczár.

— Meghaltak: okt. 2. csapó. Nagy Mihályné Nagy Katalin 84 é. végegyengülés; piaczu. Győrfi Józsefné Matócsi Zsuzsanna 37 é. gümőkór; czeplédu. Rácskay József I. Juliánna 4 1/2 é. ránggörcs; hatvan. Almási Sándor káplán 25 é. vízkór; okt. 3. pfiu. Kátóna Lajos f. Lajos 9 holtnapos bélhurut; csapó. Kiss Orbán Károly I. Julia 1 1/2 é. bélhurut; czeplédu. Szabó Ferenc I. Mária 2 holtnapos hasmenés; Közkórházban Nádaskai Juliánna 58 é. hasmenés; pfiu. özvegy Szabó Györgyúé Czika Sára 72 é. bélsorvadás; hatvan. öz. Darvas Istvánné Szathmári Mária 68 é. mellvízkór; pfiu. öz. Barna Andrásné I. Zsuzsanna 2 hetes agylob; piaczu. Bogdán Erzsébet f. Péter 2 holtnapos aszkór; okt. 4. hatvan. öz. Lovas Györgyné f. János 1 e. bélhurut; vargau. Szondy József I. Erzsébet 4 é. tüdőlob; czeplédu. Király István f. István 1 1/2 é. hasmenés.

Fővárosi hírek.

— Budapest, okt. 5. A főispáni konferenciák tárgyát a municipális törvény egynemű részeinek tervezett módosítása képezte azon munkálatai alakjában, melyet a belügyminiszter a tanácskozási eljárástól elterjesztett. Ezen tervezett reformok, az 1870. évi XLII. t. cz. némi módosítását vonják maguk után: nevezetesen: a) a közgyűlés hatásköre; b) az állandó választmány hatásköre; c) a főispán hatásköre; d) a szolgabírói hatáskör; e) a helyelmi eljárásra vonatkozó intézkedések. A főelv, melyen az egész tervezet nyugszik: gyorsítani a közigazgatást, az önkormányzat eddigi jogainak megszorítása nélkül s egyszerűsített biztositani azt, hogy azon ügyek, melyekre a törvényhatóságoknak nagyobb befolyás szándékoltatik adatai, biztosan és gyorsan elintéztethessenek.

— Minisztertanács tartott a múlt szombaton, d. e. 10-től — d. u. 1/4 4 óráig Tárgyat a pénzügyminiszter adójavaslati képezték, melyeket az egész kormány helyeselt és elfogadott. Azon felül Szapary belügyminiszternek a pénzügygel összefüggő több javaslata is előkerült, ezek között egy, mely az erdélyi s. ol galmakról intézkedik. A minisztertanácsban a betegségéből már fellábadt Bittó elnököl.

— Az igazságügyminiszter annak idejében bizottságot hívott össze a miniszterium magasabb hivatalnokaiából s a m. kir. curia bíráiból, melynek feladatát tette meg a javaslatot készíteni, a mely lehetővé tenné, hogy a királyi bíróságok manipulatiója egyszerűbbé tétetvén, költségei lecsökkentessék s hogy az ügymenet gyorsítottassék, és pontosabbá tétessék. A P. L. szerint e javaslat már elkészült s felterjesztetett. Legközelebb ki fog nyomtatni s a törvényeknek megküldetvén, remélhető, hogy jövő év elejével már életbe is lép.

— Az országos magyar képzőművészeti társulat, azon örvendetes pártolás folytán, melyben Sze-

geden részesült, ott a rendelkezésre álló műtárgyakból kiállítás rendezett, mely mérsékelt beléptidij mellett a nagy közönség által a bérház első- és másodemeleti tágas termeiben megtekinthető.

— A „Reform” következő cikket közli a „Warrens Wochenschrift”-jében, melyben azt pénzügyi helyzetünket vévén bonczhés alá, a következő alávalóságokat írja fölünk: „A magyarok — ugymond — a közönséges itélet szerint, mely róluk alakult, nem számíttatnak a művelt népek közé. Nyelvük nem alkalmas arra, hogy kiműveltessék és meg nem tanulható. Eddig-él észébe nem jutott semmiféle német, angol vagy francia tudónak a ki az írást, a szanszkritot, a kínai, japán, indus asszír nyelvet tanulás tárgyává tett, magyarul tanulni. De minék is! Művészet, tudomány és irodalom a magyartól idegen. Történetüka vereségek sorozata, melyeket felváltva szenvedtek a törököktől s a németektől; sorozata a forradalmaknak és felségárusításoknak, melyekben mindig a törökökkel vagy más külföldiekkel szövöttek. — Igazi ázsiai lustaságukról fogva soha sem is fogják többre vihetni. De az adósságszínáláshoz, szerződéshez, miben a másik fél mindig kifosztattatik, felülmulhatatlan értenek. Persze, hogy ezt gyakorolják is szakadatlanul; s minthogy valamely ország kormánya mindig az illető nép uralkodó tulajdonságainak kinyomata, annál fogva mindenkor, mihelyt magyar kormány alakultatott, természetes volt, hogy meg is kezdődött a mértéktelen államadóságok, vasnti szerződések megkötése oly feltételek alatt, melyeknek czélja egyenesen a másik fél rászédése vala. stb.

— Löverseny és kutyakiállítás lesz okt. 15-kén Gödöllőn, s ekkor osztják ki az állami lötenyészési jutalmakat is a pestmegyei és kiskunsági lötenyészés emelésére.

— A nemzeti színház részéről 1874-ben kifizetett 100 arany népszimű pályadíjra összesen 25 darab adatott be. Versenyárai közt aránylag legjobbnak a 18-ik számú s „A falu rossza” cím alatti találatot. A jelítség levél felbontatván, Tóth Ede színész neve tűnt ki.

— Szeptember 29-én esti 8 1/2 órakor a budai Felső-Dunaparton sétálók egy fiatal leányt láttak a Duna felé sietni, a ki egy tárgyat a vízbe dobott és aztán távozott. A sétálók gondolva, hogy itt büntény követett el, a leány után siettek és azt elfogták, egyáltalán pedig egy csónak menesztetett a vízbe dobott tárgy után. A leány a hozzá intézett kérdésekre semmiképp sem akart válaszolni, a mi a körülállókát még inkább megerősíté azon hitben, hogy a leány valamely büntényt követett el. Eközben a csónak kikötött és a csónakban ülő egy elzárított dobozt szállított a partra, melyből folytonos kaparás hallatszott, mi azon gondolatot támasztá a körülállókban, hogy a dobozba élő gyermek van bezárva. Végre a doboz kinyitott s belőle egy — élő csirke vettetett ki, melynek nyakára egy orvosi rendelvény volt kötve. A leányt öreganyja ugyanis beteg és néhány öreg asszony oly módon vélt a betegségnek véget vehetű, hogy egy élő csirke, ugyan az utolsó orvosi rendelvényvel, áldozatul a habokba dobattik.

— A nemzeti színháznál: a hivatalos osztály személyzete 26 tagból áll. Drámai színész van 24, színésznő 16. Operái énekes 11, énekesnő 8. Opera- és drámában kettő működik. Kardaluk van 32, ezek közül 9 kisebb drámai szerepekre is alkalmazva. Kardaluknok 31, ezek közül 8 drámában is működik. — Főzeneigazgató: Erkel Ferenc, karnagy Richter János, karmester Erkel Gyula. A zekekar tagjainak száma 60. A táncszemélyzet, beleszámítva az ösztöndíjas balletnövevényeket is, 28 tagból áll. A disztiményi, gépészi,

evezhetünk. Ismételtelen minden rendelkezésre álló erő igénybe, vétetett hogy a hajó a jégből kiszabadíttassék. Május elejétől szeptember végeig, tehát álló négy hónapon át robbantottuk, furtuk, fűrésztük és vésztük a jeget. A hajót előbb jégmentessé kívántuk tenni, hogy a vízbe hozhassuk. A főárboczig sikerűt is ez, alig ecsetelhető veszélyek és fáradsalmak közt; innen azonban a hajófarig a jégfűrészelés mindig nagyobb nehézségekkel járt, mert óráról-órára növekedett vastagsága. Az expedíció tagjai gyakran tizenkét lábnyi vastagságú jéglemezeket fűrészttek ki, és ekkor meg kellett győződniek felemészto munkájuk sikerelenségéről, mert a kifűrésztelt lemezek közt alátörődött jégre bukkantak, melyen vágó eszközeikkel nem tudtak erőt venni. Ujabb hosszabb fűrészek szerkesztettek össze, de ezek sem vezettek eredményre. Így tehát a vezérnöknek és tiszteknek lassanként meg kellett barátkozniok azon gondolattal, hogy drága mindenüket, a „Tegetthoff”-ot elhagyják.

1873. aug. 30-kán d. u. 2 órakor került látba először a Ferencz-József-föld. Az első, most Tegetthoff tengernagy neve után elnevezett Cap, magasan, ridegen és szirtesen nyult ki; menedékes falai részben hóval szabadok voltak. A nap folyamában még több laposan elterülő szigetek és gletserok mutatkoztak. Mihelyt a föld létezéséről bizonyosságot nyert a parancsuok, a tisztetek és legénység-t a földélezetre rendezte ki; a pompás, most már egy kissé elnyűtt selyem lobogó, melyet a pólai nők ajándékoztak volt, kibontatott és Weyprecht kapitány e ritka alkalomnak megfelelő beszédet tartott. Háromszoros hurrah-kiáltás hangzott fel és a föld „Ferencz-József-földnek” kereszteltetett el. Szeptember és október hónapokban a „Tegetthoff” e föld partjainak mentében föl-alá járt, mindig az uralkodó szelet követve, és csak november 1-jén jutott erős

kelet-észak-keleti széllel váratlanul a földhöz közel, majdnem három mértföldnyire egy lapos szigethez, melyre az expedíció tagjai már a legközelebbi napon kiszálltak. A föld az osztrák császár nevében birtokba vétetett; kövekből halmot raktak, és alája egy okmányt temettek, melyben az expedíció rövid története el van mondva.

Az expedíció hajó egész télen át a szárazföld közelében maradt. A szép napok kirándulásokra használtattak, de ezek nem nagy kiterjedést vehettek, mint-hogy a rövid nappali világosság nem engedte meg, hogy a hajótól távolra menjenek. Azonban előkészületek tétettek nagyobb szánutazásra. Ezen szánutazások, melyeket Payer vezényelt, a legvakmerőbb és csudaszzerű vállalkozásokhoz tartoznak, miket sarkutazók valaha merésztettek. Vastag nadrág, matróz-ing, viharfőkötő, mely csak az arc egy részét hagyta szabadon, és medvebőr felöltő képezte a ruházatot, így mentek a tudomány halálra elszánt bojnokai 40° Reaumur hidegben könnyű szánaikon a mérhellen jégmezőségekre. Vihar dühöngött a jéghegyeken és a szél ereje oly nagy volt, hogy a szánokra alkalmazott vitorlával minden emberi segítség nélkül száguldott a szán irtózatossal sebességgel. Ezen szánutazásban az elvitt ebek kintű szolgálattal tettek. Semmi fáradság semmi nélkülözés nem tette őket munkaképtelennékk; terheket huztak, s a jégmedve-vadászatban szolgáltak. Az elejett medvék adták a legjobb eledelt. A nélkülözés, melyet a sarkutazóknak el kellett, türiőki borzasztó volt gyakran; leginkább a szomszúság gyötörte őket. Gyakran fagyos hólabdát kellett kezükbe venniök, s azt felengetni hagyve szörpölgettek. Ezen utazások közül kettő nyugatra, egy északra vezetett. Utóbbi alkalmával a résztvevők 30 napig maradtak távol a hajótól; a két előbbinél 6—6 napra.

Az északi utazáson Payer kapitány és Orel hajózáslós öt emberrel Cap Hohenloheig haladtak a 81 fok 35' alatt. Az idáig kiállott veszedelemben négy ember, lón képtelen a továbbutazásra. Ezek visszaküldettek és csak Payer, Orel és Zerlinovits matróz két ebek merészkedtek előbbre északra felé. Payer, Orel és az ebek huzták a szánt, a matróz pedig tolt. A szánon 8 napra való élelem és egy sátor volt. Legelsőször északra felé egy jéghegy-labyrinthba jöttek, melyben százával tornyosultak a jéghegyek. Ezek előtt delletek, ételt főztek és aztán az elszánt csapat elindult. De alig mentek mintegy 20 lépésnyire, Orel megfordult, visszatekinteni nem maradt-e valami a podgyászból hátra — midőn mennydörgő roppanás reszketette meg a levegőt, az emberek, a szán s az ebek eltűntek és Orel magára hagyatva látta magát jéghegyek által környezve. Szánalmas rönület szállta meg elveszett társaiért. Keresni kezdé őket s csakhamar rájött, hogy egy jég-hasadékba zuhantak.

Payer szerencsére övénel fogva fűgve maradt és a hasadék-menedéket meglapult, mi csak ugytörténhetett, hogy a szán a hasadékba rekedt. Orel most szintén hasra feküdt s így a hasadék széléig kuszott. Ott találta Payer mintegy két ölnyi mélységben és alólról felhangzott a matróz jajveszéléke s a táron fűgve maradt ebek nyöszörgése. Orel Payernek zsebkést dobott le, melylyel az övet levághatta és így megmentekülhetett. Aztán lekiáltott a matróznak a mélységbe, hogy semmi esetre se üljön le, mert különben megdermed. Aztán harisnyában 6 tengeri-mértföldet visszafutottak a hátrahagyott emberek után; Klotz (Tirolból) utólrétek és vele együtt mintegy 3 óra mulva visszatértek. Rudakkal, köt-lekkel kiszabadították a matrózt is. Két sátor-oszlopot keresztbe tettek a hasadékban, a tirolileku zott és kihozta társát, az ebeket és a szánt.

ruhátári, jegykezelői és szolgálati személyzet tagjai 80-an vannak. Ilyformán a nemzeti színház összes személyzetének száma — tekintetben véve azt, hogy némi tag két osztályban is van nevezve — háromszáznál több, kik havi és fellépti díj fejében ez évben 373,647 ft 27 krt kaptak. Tehát egyre másra minden egyes tag többé került, 1200 frnál. Ezt aligha meg érdemelték!!

— A német vasúti igazgatóságok egyetemes közgyűlése tárgyalásait Budapesten okt. 1-én bevégezte s miután a napirend ki lett merítve, a közgyűlés 99 szavazattal elhatározta, hogy jövő évi összejövetelét Brema városában tartja; Hamburgra 77, Varsóra 34 szavazatot adott be. Fournier elnök meglepetésként Brema városában tartja; Hamburgra 77, Varsóra 34 szavazatot adott be. Fournier elnök meglepetésként Brema városában tartja; Hamburgra 77, Varsóra 34 szavazatot adott be. Fournier elnök meglepetésként Brema városában tartja; Hamburgra 77, Varsóra 34 szavazatot adott be.

Egyveleg.

— A Balla Gergely bűnpere 3-ik napi tárgyalásának legérdekesebb mozzanata volt: a Szikszay Lajos a Wesselényi család ügyvédének bűnvádi pótjelentése, s az emellé fektetett okiratok. E pótjelentés okmányilag igazolja, hogy b. Wesselényi Miklós 1828. február hó 4-től 1828. március hó 1-ig Pesten volt s így nem lehetett 1828. február 26-kán Kolozsvárt, az napon, melyen a testamentális contractus kelt. Az okmányok: b. Wesselényinek Pestről Cseréy Iónához intézett eredeti levelei febr. 4-ről, 6-ról, 14-ről, (ebben azt írja, hogy február 25-kén induland haza Zsibóra) február 16-ról, február 20-ról és március 1-ről, melyben tudatja, hogy közbejött betegsége miatt nem indulhatott el, Pestről. E levelek melyek klasszikus magyarsággal, a fűti tisztelet legelőkelőbb hangján vannak írva, érdekes adatokat tartalmaznak a báró magán életéből, s azonfelül a leglesújtóbb argumentumot képezik vádlott ellen: hitelességük kétségtelen, mert nem csak az eredeti postabélyeggel vannak ellátva, hanem a borítékainak azonfelül még Cseréy Ióna sajátkezűleg feljegyzé a dátumot, hogy mikor vette azokat, s e dátumok a legnagyobb pontossággal egyeznek a Cseréy Ióna eredeti sajátkezűleg írt naplójának napjegyzeteivel, melyekben leírja mikor, hol s kitől, mily tartalmú levelet kapott. Végre a legkétségtelenebb alapot nyújtják a velük egyidejű test. contractus írása és névaláírásának szakértői összehasonlításával. A magán vádló e pót-bűnpanaszához még a Kendefly által írott levelek is be-terjesztettek, melyek ismét a test. contractus kézírását és aláírásának hamisságát napnál fényesebben igazolják. Be vannak csatolva továbbá okmányok, melyek igazolják, hogy a báró 1848. ápril 27-kén érkezett Pestre, s így ledöntik vádlott amaz állítását, hogy őt állítólagos atyja ápril 22 kén Kazinczy Gábornak bementatta. Végül a befektetett erdélyi s Freiwaldauból 1849. év november 10-kén megkezdett, 16-kán bevégezt kelt levele a bárónak kétségtelenné teszi azt, miszerint ő volt. 10-kén súlyosan megbetegedvén, hat-napi beteg volt s csak 16-kán diktálhatta levele végét, s így nem lehetett november 12-kén Gärfenbergben s nem írhatta alá a „nyilatkozatot.“

Magánvádlót, Szikszay Lajost az elnök a tárgyalás végén megkérdezvén: kíván-e a bizonyítási eljárás befejezte előtt még más bizonyítékokat felmutatni, az egy érdekes hosszabb beszédet mondott el. A magán vádló ezen beszédében előadja, miszerint vádlott Balla Gergelyen beigazolódott ama közmondás, hogy az isten bottal nem ver, hanem önmaga által veri meg az embert. Ő mint magán vádló annyira bizonyos sikerében s ügye diadalában, hogy minden eddig előadot-

A sajnos eset azonban nem tartóztatta vissza Payert az expedíció folytatásában, csak az irányt változtatták meg. Elhatározta, hogy nem a jéghegyeken át, hanem nyugat felé kerülve fog előre haladni északra. (Vége köv.)

— A burgonya megóvás a rothadástól a pinczében vagy veremben. A fenékre, a hová a burgonya lesz elhelyezendő, finom törött oltatlan mészporból vékony réteget hintünk. Erre 5 hüvelyknyi burgonya jön, erre ismét egy réteg mészpor, és így tovább. Az így elhelyezett burgonya mindig éppen marad, menten a rothadástól, s a hol mutatkozott is elhelyezéskor a rothadás, ez által meg lett akadályozva; ezen kívül a vizes vagy ugynevezett szappanos burgonya minősége is javult. Különösen ha a betakarításkor nedves idő jár, annál inkább ajánlatos ez eljárás, mert ilyenkor a nélkül is sok nedvesség jut a pinczébe vagy verembe a burgonyával, kivált ha nincs idő az kellően kiszikkasztani.

— Berlin, okt. 5. Vizsgálóbírósi rendelet folytán a Párisban volt nemet követ, Arnim grófnál, házmótos tartatott és ő maga elfogott.

— Berlin, okt. 5. A „Kr. Ztg.“ szerint azon bizottság, mely Arnim grófnál a házmótosztás esközle, számos levél után puhatalódzott, melyeket Bismarck intézett volt Arnimhoz. A kutatás azonban nem vezetett eredményre. Arnim grófnak berlini lakásán a levelek másolatát tartalmazó könyvek lezáróltattak. A gr. családja kérvényt adott be a grófnak szabadságba helyezéséért.

— New-York, szept. 30. A mezőgazdasági osztály által a gabonatermésről kiadott jelentés azt mondja, hogy a buza termés majdnem oly eredményű mint az 1873. évi; a kukorica gyenge minőségű; zab és dohány féltermést adnak.

takra tabula rasa-t enged vádlottnak; neki oly bizonyítványok vannak kezei közt, melyek megczafolatlanok, s melyekre Balla nem számított!! E bizonyítványok Wesselényi Miklós titkos napi jegyzetei életének fiatalágától a halála előtti napig saját életét írva, vagy az utolsó időben tollba mondva. E jegyzetek, ezeknek kidolgozott naplórészei és az összes a báró által írt, vagy kapott levelek másolatai egy vasúti waggon-t töltenének meg. Ezeket mind magával nem hozhatta magánvádló, de magával hozott vagy 30 kötetet, melyek 87 fontot nyomnak, s melyek éppen a jelen bűnpere egyes momentumaival egybeeső dátumokról szólnak. Ez irományok fontos családi titkokat, részint számos még élő egyéneket kompromittáló jegyzeteket, s a báró zajos élete legtitkosabb eseményeinek olyan jegyzékét foglalják magukban, melyet nyilvánosságra bocsátani nem lehet. Kéri ennél fogva az enököt, hogy a termet üríttesse ki s a naplójegyzeteket tekintse meg. Hosszasan fejtegeti ezután a Wesselényi és Kendefly családok ezimereit és a Balla által elkészített hamisítványok kézzel fogható voltát.

Elnök a jelenlevő szakértőket az újabb az becsatolt okmányok és irások összehasonlítására szólítja fel s zárt ülést rendelt el, melyre a bíróság a megyeház kistermébe vonult a védőkkel és két meghívott tanuval, kiket az elnök a sajtó jelenlevő képviselőiből szólított be. A zárt ülésben a magánvádló felmutatta a nagy hazai napló jegyzeteit, melyek a legbámulatraméltóbb, s legtitkosabb adatokat tartalmazták életéből, a leglelkiesmeretesebb pontossággal feljegyezve, mely feljegyzések a naplókkel, levelekkel pontról pontra egyeznek. A legnagyobb jelentőségű esemény a chambre de grimace titkaig fel van ott jegyezve; nevek, adatok fordulnak ott elő, melyek e kor erkölcsi állapotára különös világot vetnek. A történész és a chronique scandaleuse írója egyaránt bő anyagot találhat e naplóból napra vezetett jegyzetekben. Egyik kötet az ilyen nemű feljegyzéseken kívül a gr. Wurmband-dali párbaját is leírja a bárónak a legkisebb részletig. Különös jelenet volt, látni a törvényszék, a védők, az ügyész, a tanúk és szakértők csudálatos arcait, midőn e különös könyveket olvasták, melyek a legkétségtelenebb, leglesújtóbb módon igazolják, hogy Wesselényi báró Balla Gergely létezéséről sem birt tudomással; G. T. B.-t pedig csak 1838-dik évben, tehát 12 évvel a Balla születése után pillantá meg egy hajón a Rajnán, mint fiatal leányt, a naplójában hozzá teszi, „csinos egy fiatal leány.“ A szakértői szemle pedig újra konstataja az irományok hamisan gyártott voltát. — Az ülés d. u. 2 órákor ért véget.

Negyedik nap. Okt. 1-n. Elnök: Gyöngyössy Lajos fél tíz órákor megkezdettnek nyilvánítja a tárgyalást s felhívja a k. ügyészt, hogy vádbeszédét mondja el.

Sábel Kálmán, kir. ügyész, kinek rokonszenves organuma jó hatást tesz a halgatóságra, szabatosan, biztosan és tárgyilagossággal adja elő a terjedelmes vádbeszédét, melyben az egyes felvett bűneseteket összesítve, s a részletekre is meglehetősen kiterjedve adja elő. A vádpontok s büntetések a következők: 1. az 1854-dik év ápril hó 30-án a makói börtönből, midőn több rab társaságában templomba volt menendő, társaival 2 órt egy sikátor szegletén felgyverzett, s azután társaival együtt megszökött. 2. Egy szekerest kocsijától erőszakosan megfosztott, s a csolnakot is, melyen a Maroson átkeltek, egy molnártól erőszakosan vette el. 3. Nagy Pál tanyáján a zsandárok leverése. 4. Váncsodi birtokos Tóth László kirablása. 5. Hamis keresztlevél készítése. 6. A néhai Wesselényi Miklós örökösei ellen indított perben — hamis okmányok használata. 7. Ugyan e perben hamis eskü letétele. 8. Debreczenben elfogatása alkalmával gyilkossági kísérlet követett el. 9. Sipos Zsuzsanna letartóztatása, súlyos testi sérelmezése, és ruháitól megfosztása. 10. Huszezer forintos váltóhamítás. 11. Legujabb szökési kísérlete a börtönből. A kir. ügyész minden vádat — Váncsodi Tóth László kirablataján kívül bebizonyítva lát. Tekintve tehát vádlottnak megrovott előéletét, tekintve, hogy egész vakmerőséggel nem átalotta néhai Wesselényi Miklós okmányhamisítással valódni. — tekintve, hogy vádlott semmi javulást nem mutatott bebörtönöztetése alatt, sőt daczos kihívó modora által nem egyszer sértette meg a törvényszék tekintélyét — mindezen súlyosbító körülményeket figyelembe véve — első rendű vádlott Balla Gergelyt 15 évi fogságra kéri ítélteni; másodrendű vádlott Mándi Pétert pedig kéri felmenteni.

Azután vádlott védőügyvéd Hegyessy Márton nagy készséggel s erős logikai érvekkel teljes beszédének nem csekély hátrányára volt, a külső szónoki kellékek némelyikének hiánya. A kir. ügyész állításait egyenként eles bonczkés alá veszi, és sokat nagy sikerrel meg is dönt. Alanyi tényálladék hiányában csak két tényt tartja büntetés alá jöhetőnek Ballát, u. m. a hamis keresztlevél használata és Sipos Zsuzsanna könnyű testi sértésért. A védőügyvéd arra kéri a törvényszéket, hogy vegyék tekintetbe védenének eddigi nagy szenvedéseit, s bocsássák szabadon. A mi védenének azon állítását illeti, hogy ő Wesselényinek természetes gyermeke, arra nem terjeszkedik ki — és átadja a szót védenének. Az elnök felszólítására Balla Gergely kezdett beszélni. Ercezes, erős hangja haragva és zugva hullámozott fel s alá a teremben.

Szikrázó szemekkel, merően állva beszélt egy erős negyedórát. A miket mondott, azokban nagyon kevés volt az összefüggés — szakadozott ponyg'a beszéd volt De imponáló hangterjedelme némi hatást idézett, s önkénytelenül azon gondolat villant meg a hallga-

tókban, hogy jó szónok lehetett volna rendes körülmények és képzetetés mellett. Nem is annyira a törvényekhez beszélt, mint a nagyszámú hallgatósághoz. Előadta, hogy mily körülmények között nevedett fel, előadta azután, meglehetősen a tárgynál maradv mentéseit a vádak főbb pontjaira nézve. Azon része beszédének, melyben börtönbeli sanyargatását élénk színekkel ecseteli, — meglehetősen részvétet keltett a halgatóságban. Negyven fontos lánczeczal csatoltak — úgy mond, — egy egész hónapon keresztül ágyamhoz, s mily durva bántalmazásokat kelle kiállanom öreimtől, panaszkodott az élemezés hiányossága ellen, s fenyegetőzött, hogy kisabadulása esetén az országgyűlés elébe egy indítványt fog terjeszteni; melyben kéri fogja, hogy egy bizottság küldessék ki, mely az itteni börtönrendszert vizsgálja meg. De azt is togom kéri, hogy a bizottságban a baloldali is képviselve legyen. Jókai Mór ur, Csernátóni és Simonyi Ernő urakat óhajtaná feivettetni a küldöttség tagjainak. Kézyeimet csak Istentől fogadok el, azt nem is kérek, csak igazságot várok bírámtól.

A törvényszék rövid tanácskozása után elnök kijelenté, hogy az ítélet szombaton, október harmadikán fog kimondatni.

— Október 3-ki ülés. Szorongó érdekltségben nyitottat meg a tárgyalás ezen utolsó napja, melyen a végítélet volt kihirdetendő. — Elnök Gyöngyössy elmondotta: hogy a kir. ügyész által felhozott bűnesetekben a törvényszék is bűnösnek találta Ballát, s őt, a mai naptól számítva, kényszer munkával súlyosbított 10 évi börtönrre ítélte. Az ítéletet vádlott egyenesen állva, hátra vetett fejjel s merően nézve hallgatta végig. Az elnök azon felszólítására: belenyugszik-e az ítéletbe, vagy sem, a következőleg felelt: Krisztus elítélték, mert Isten fia volt, engem elítéltek, mert Wesselényi fia vagyok, azt mondja az irás — az apák bűneit a fiakban büntetem meg.

Elnök közbe szól, hogy végezze hamar.

Balla: „Fellebbezek!“

Legujabb.

— Ő felsége a király vasárnap este 9 órákor külön vonattal Gödöllőről Bécsbe utazott.

— A rad. okt. 6. Az ünnepélyes istentisztelet után az aradi, pesti, debreczeni és nagyváradai honvédegyetlek küldöttei roppant nép kíséretben a vértanuk emlékéhez mentek. Feleki Jókai prologját szavalta. Tiszti lelkes beszédet mondott, Degre a központi honvéd-egylet nevében üdvözölte a jelenlevőket. A hangulat emelkedett.

— Baden, okt. 4. Erzsébet királyné ma d. e. 11 ó. 15 perczkor ide érkezett. Üdvözlésére a pályaudvaron megjelentek Vilmos császár, Augusta császárné, a badeni nagy herceg és neje, a trónörökös nagy herceg, a hamiltoni hercegnő, Plüster Schmidt báró osztrák-magyar követ, Flammung gróf porosz követ stb. Királyné ő felsége, Augusta császárné és a nagy hercegnő az első hintóban, a császár, a nagy herceg és az örökös a második hintóban kocsiztak királyné ő felsége szállására, az osztrák-magyar követ nyaralójába. Ő felsége látogatást tett a császári és a nagyhercegi párnál. Egy órákor Neuschlossban reggeli lesz. Ő felsége ma délután 3 órákor utazik külön vonaton Posenhofenba, hol éjfélkor érkezik meg. Király ő felsége szintén eljön Posenhofenba.

— München, okt. 5. Erzsébet császárné-királyné ma éjjel ide érkezett; a bajor udvarban szállt meg és délelőtt Posenhofenba utazott.

Kereskedelem, ipar és gazdaság.

— Bécs, okt. 6. London 109 55. Ezüst 103.60. Arany 5 24 Nemz. kölcsön 74 30 Hitelintézet 247.25.

— Debreczen, okt. 7. A most lefolyt szentmihályi napi országos vásár a kereskedőkre és iparosokra nézve a közepszerűnél rosszabbul ütött ki. — A barom és lóvásár igen látogatott volt. A marha párjának ára 20—60 frtal emelkedett a jószág minőségéhez képest, a mult vásári árakhoz arányosítva: — lovat kevesebbet hajtottak és a természetesebb lo javult áron igen kapós volt; a sertés vásár nem nagyon volt látogatva s a kövér sertés ára 30 krra csökkent. Az időjárás a hét eleje óta esőssé lett; vasárnap jól esett; s azóta a légmérséklet, főleg éjjel érezhetőleg hűvös s nappal borong. A hőmérő ma déiben 15 fokot mutatott.

— Budapest, okt. 4. A hét elején, az időjárás száraz volt, vége felé dél-nyugati szél támadván, elkezdett esni; s e miatt a hőmérő 10 fokra esett le. — Az életüzletben e héten minél kevesebb változás vala észlelhető; buzából főleg a kiválóan jó minőségűek találtak vevőre; az árak inkább csökkentek, mint javultak; a buza 4 frt 66—70 kr; rozs 3 frt 55—60 kr; tengeri 3 frt 35—45 kr körül kelt; buzára ujfére 5 frt 10—15 krral történtek kötések. E héten 38,261 mérővel volt kevesebb a behozatal, mint a mult év megfelelő hetében; lisztüzletben erős a kínálat s csekély a vételi kedv; az Árpád és Blum gőzmalmok — külön-külön 400,000 frtot meghaladó veszteségeik következtében, — a felozlattatás örvényébe jutottak; a gya p j n n a k e héten élénk kelendősége volt; a sertés ára csökkent 39—40 1/2 krra; zsir 53—54 frt; szalonna 43—44 frt; a b ő r ő z l e t jelentéktelen, minthogy az épen ezen időben tartott debreczeni és temesvári vásárok kedvezőtlen lefolyásuk voltak.

Vegyes.

— A szathmári gőzmalom-társulat részvényesei a nov. 1-én napján d. e. 9 ókor Szatmaron, a gőzmalomban tartandó IV-ik rendes közgyűlésre meghívattak. A tanácskozási tárgyai lesznek: gyűlési elnök és jegyző választása; a megvizsgált mérleg bemutatása; a számvizsgáló-bizottmány jelentése; a választmány jelentése, beszámolója és lemondása; új választmány és választmányi elnök választása; határozás a teljesen hiányzó forgalmi tőke előállításáról. stb.

— József főherceg honvéd főparancsnok október 1-én Nagy-Szebenbe érkezett. Az indóháznál a katonai és polgári hatóságok főbbjei fogadták. A főherceg megemlékezett a honvédszázadosok előtt. Okt. 2-án Vöröstoronyra tett kirándulást; más nap Marosvásárhelyre utazott.

— A „Szinpád” írja: A kolozsvári nemzeti színház igazgatósága Stégerert meghívta a téli idényre. Ő a nyarat tengeri fürdőn töltte, honnan jó egészségben, és különösen csengő, erős hanggal tért vissza. — Igen szép lenne, ha úgy lenne?!

— Zágráb, okt. 1. A mai országos ülésen a bán betervezte a politikai kormányzat szervezésére és az egészségügyre vonatkozó törvényjavaslatot.

— A székelyfővári püspöki kertben — mint az ottani lap írja, — az ásások újabb eredményt hoztak napfényre. E hó 17-én egyszerre négy kőkoporsóra bukkantak a nyugati oldalon. Kettő felbontott. A hullák rendes fekvésben találtak, az egyikben egy bronz kereszt volt. E koporsók vörös márvány-fedéllel vannak fedve, alsó részük mészke lapokból van összeállítva. Ugyan e két koporsó mellett másik két márvány-fedelű kőkoporsó van, melyek eddig még nem bontottak fel. Az északi oldalon egy minden koporsó nélküli váz találtak, nyakán olvasó gyöngyök voltak. E hullák egy rendes téglasír van építve, melyből kővetkezik, hogy ezen váz igen régi korból val. A fentemlített két koporsó felnyitása alkalmával Pestről Schellek és Steindl építészek a műemlékek bizottságának tagjai is lejöttek. A tempóm északi oldalán egy kápolna padozata és falai kerültek elő. Az ásások most már mindinkább kezdenek érdekessé válni.

— Székelyhelyi gr. Majláth Antal hagyaték ügyében a sátoralja-újhegyi kir. törvényszék többek közt következőleg intézkedett: Ó Fehértó község 1. és 370. sz. tjk. bevezetett ingatlanokat, ligeti és lebuji tanyabeli birtokokkal, kuczorgói korcsmaház és regalejoggal 191 439 frt 50 kr becsértékben, tulajdoni jogon kapja Majláth György országbírónak Prandan báróntól származott fia, az örökgyógy unokaöccse, Majláth József azon feltétellel, hogy az ő-fehértói birtok kivételével a többiekben hitbizományt felállítani tartozik és ennél fogva ezen birtokokat sem adósságokkal nem terhelheti, sem el nem idegenítheti; továbbá ha időközben elhalni talál, a most elsorolt birtokokat öröklő az elébb megnevezett szülők által nemzett fivér: újabb Majláth György, — köteles továbbá nevezett örökös a végrendelet 20 dik pontjában megemlített hasonszenvi kórház részére hagyományozott alaphoz a birtokbalépés után közvetlenül 25,000 frtot fizetni. stb. — Az örökgyógy halála alkalmával talált készpénz, az azt

képviselő kötelezvények, betéti könyvecskék a jelzálogbankoknak, valamint a földtermentesítési kötelezvények felelősségben, úgy amint azok összeírattak és a királyhelmezi kir. járásbírósnak 1873. május 21-kén 2828. sz. a kelt végzésében részletesen körülírat tak, nemkülönb a szentesi szőlődézma váltásáért és maradvány földéért járuló kártalanítási összeg, ezekből legelőször azon százalék, melyet Szmeccsanyi Paula örökség czímen letenni tartozik. — fizetessék ki, — a többi tartassék meg; a gróf Majláth József (az örökgyógy fivére) halála után a IX. pontban foglalt jószágokban (Perbenyik, Lácza, Damóc, Leányvár, Agárd, Sárkány, Király-Helme, Ó-fehértó, Gyulaj, Kis-Kér.) leltározott felszerelés pedig adattassék el, szabadságukban állván a hagyományosoknak annak megvételénél pályázni, és ugy ezen befolyandó, valamint az ő-fehértói jószág hagyományosa által huszonöt ezer forinttal lefizetendő jénzősszeg összesítettén, az szilárd jelzálog intézetnél helyeztessék el és midőn háromszázszázötven forintig felérni fog, hasonszenvi kórházra Szatmaron, vagy a hol olyan létezni fog fordíttassék, az ezen tőke kamatai betegek gyógyítására fordíttassanak, a kórház kápolnájában azonban az örökgyógy lelkének üdvéért, minden héten három szentésg mondassék.

— A „Szegedi Híradó” írja: okt. 1-én az állam vaspályán az éjjeli vasutal 147 árvaifü és leánygyermek érkezett ide, kiket azonnal tovább szállítottak H.-M.-Vásárhelyre, hol már vártak rájuk azon emberbarátok, kiknél felnevelés végett elhelyezendők voltak. Az árva a felső vidékről valók s nagyobbára tótajkúak. Mindegyiknek nyakába egy kis vászony tarisznya s mellükre mindegyiknek nevet tartalmazó négyeszetű tábla voltak asztva.

— Meszeföldről tért vissza e napokban Kecskemétre egy magyar ember. Neve Sztupa Sándor, évek előtt börtök vásárolni ment Varsóban, de minden pénzt ellopták, úgy hogy haza nem jöhetett. A szerencse kedvezéséből egy előkelő titkária lett, s mint ilyen, megismerkedett egy jómódú lengyel hölgygel, ki nem sokára elhunya, tekintélyes vagyona férjére maradt. Hanem Stupa a lengyel felkelésbe, keveredve, elvitte Szibériába örökös száműzetésre. Itt ött év múlva egy sziklarobbantásnál a kormányzó fia életét megmentvén, a kormányzó kieszközölte szabadon bocsátását, s vagyona egy részét is visszakapta. Ezzel hazájába tért.

— Bern, szept. 30. A nemzetközi postacongressus a nemzetközi postahivatal székhelyül Schweitot tűzte ki.

— Berlin, okt. 30. Az országgyűlés október 18-án valószínűleg Bismark által fog megnyitattani.

— Turin, okt. 1. A király hosszabb kihallgatáson fogadta el Thierst.

— Az „E. C. írja, az északamerikai államokban már heves tusa foly a pártok közt a felett, valjon harmadszor is megválasszassék-e Grant az elnöki székre; ez mellett veszi igénybe a külföld érdekeltségét is. Az ismét megválasztás ellen azt hozzák fel főérvel, hogy még ez ideig soha egy elnök sem volt harmadszor megválasztva, míg a kétszeri megválasztás gyakran előfordult, sőt nyugalmas időben szabályllyá lett volna az, hogy az elnököt másodikor megválasszák. Így történt Was-

hington, Jefferson, James Madison, James Monroe, Jakson tábornok elnöksége idejében. E szerint az Unio fenállásának első ötven évében öt elnök választott meg kétszer, s csak kettő egyszer-egyszer. Azután megkezdődött a harc észak és dél között. A dél kezébe ragadta a hatalmat, csak jelentéklően és középszerű embereket engedett az elnöki székre jutni s gondoskodott arról, hogy másodsor meg ne válasszassanak. 1860-ban Lincoln győztlme ismét egy nevezetes férfit ültetett az elnöki székbe. Az ő újramegválasztása 1865-ben bizonyosnak tekintett, épen így, Grant tábornok megválasztása is.

— Oroszországban jelenleg két erős ellenétes vándorlási áramlat észlelhető: Dél-Oroszországban kifelé az Amerikába tömegesen költözködő német gyarmatosok között és a másik befelé a birodalom északnyugati határszélein, a régi Lengyelország határaitban, Grodno, Kovno, Vilno s Podolia kormánykerületekben, a hol az európai bevándorlók, főképen németek telepednek le. Ez utóbbi gyarmatosítási mozgalom ellen e „Golos” azon kifogást teszi, hogy minden terv és rendszer nélkül, ugyszóval futamba megy végbe, s emielyetve II-ik Kaitain messzelátó politikájára, melyszerint a bevándorló idegen gyarmatosokat egyedül a nyugati határszélről messze eső vidékeken volt szabad befogadni, abbéli aggodalmának ad helyet, hogy miután az oroszok száz év alatt ezen idegeneket sem voltak képesek az orosz nemzettel amalgamizálni s velük az új hazát megkedveltetni, a nyugati határtartományokban jelenleg sürü so okban képződő gyarmatosokból idővel igen kényelmetlen békés idegen hódítás nőhet ki. Reméli azonban hogy ezen telepitvényesek nem fognak élvezni különféle kiváltságokat azon ország rovására, a melybe kincseket jöttek ker-sni.

— A két év óta Törökországnak eladott Krupp-ágyuk száma a 700-at meghaladja s még 230 most ujonan van megrendelve. Biztosan állítják, hogy ez utóbbiak beszállítására három havi határidő tűzött ki. Maga Valide szultana egyenes érintkezésbe teszi magát az ágyu s más fegyvernemek gyárhoival — s magán pénztárából fizeti őket. A csapatösszpontosítások megkezdődnek; ezáltal nem Szerbia, hanem Bulgáriazság s kiválóan Románia határán szomszedságában. Az összes hadköteles fiatalág fegyver alá szólíttatott.

— Herculesban igen sajtáságos műtárgyat találtak. Egy női mellszobor az, mely természetes nagyságu és szín ezü-tből van. Tökéletesen ép. Különös, hogy első pillanában bronz mellszobornak tartották, miután sokat lehet Pompeji és Hercules romjai között találni. Az egész felületén képződött ezüstkéreg következtében valami fekete közönséges fémnek látszott; csakis, midőn a muzeumba szállították, lett figyelmes egy különös színére, mely nagyban különbözött a különféle bronzokétól és sikkáni kezdette; az ezüst azonnal meglátszott tiszta fényében. E műdarab egyetlen a maga nemében, melyet a Vezuv tövében találtak; valamivel többet nyom 28 kilogrammál (52 fontnal.) Élénk vita keletkezett a tudósok között, öntve vagy metszve van-e.

— A „Globe” szerint a China és Japán közti feszült viszonyok alkalmából a pekingi brit követet a Chuiában lévő hajóhad brit parancsnokával Shangaiban értekezletet tartott.

227dik ÁRJEGYZÉKE

az „István” gőzmalom készítményeinek.

Késszépű fűtő-mellett. Árak osztrák értékben, költségmentesen

Debreczenben kötelezettség nélkül.

Ingyen szákkal:

A. Asztali dara nagyszemű	15 frt 40 k.	netto 150 font	100	125
B. szinte szinte 50 fontos zacskóval	15 " 60 "	netto 100 "	100	125
C. szinte apró szemű	15 " 40 "	netto 100 "	100	125
D. szinte szinte 50 fontos zacskóval	15 " 60 "	netto 100 "	100	125
E. Dara középszemű	14 " 60 "	netto 100 "	100	125
F. szinte 50 fontos zacskóval	14 " 80 "	netto 100 "	100	125
G. királyliszt	15 " 60 "	netto 100 "	100	125
H. Langliszt	14 " 60 "	netto 100 "	100	125
I. Montliszt	13 " 60 "	netto 100 "	100	125
J. Zsemlyeliszt különös	12 " 80 "	netto 100 "	100	125
K. " " " " " "	12 " 40 "	netto 100 "	100	125
L. Fehérkenyerliszt 1-ső rendű	11 " 60 "	netto 100 "	100	125
M. szinte 2-od rendű	9 " 40 "	netto 100 "	100	125
N. Barnakenyerliszt 1-ső rendű	8 " 40 "	netto 100 "	100	125
O. Barnakenyerliszt 2-od rendű	6 " 60 "	netto 100 "	100	125
P. Lábliszt 1-ső rendű	5 " 60 "	netto 100 "	100	125
Q. Lábliszt 2-od rendű	4 " 60 "	netto 100 "	100	125
R. Finom-korpa	3 " 40 "	netto 100 "	100	125
S. " " " " " "	3 " 40 "	netto 100 "	100	125
T. Durva-korpa	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
U. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
V. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
W. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
X. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
Y. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
Z. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AA. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AB. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AC. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AD. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AE. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AF. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AG. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AH. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AI. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AJ. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AK. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AL. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AM. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AN. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AO. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AP. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AQ. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AR. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AS. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AT. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AU. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AV. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AW. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AX. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AY. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
AZ. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BA. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BB. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BC. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BD. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BE. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BF. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BG. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BH. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BI. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BJ. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BK. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BL. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BM. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BN. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BO. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BP. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BQ. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BR. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BS. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BT. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BU. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BV. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BW. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BX. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BY. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
BZ. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CA. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CB. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CC. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CD. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CE. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CF. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CG. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CH. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CI. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CJ. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CK. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CL. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CM. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CN. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CO. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CP. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CQ. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CR. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CS. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CT. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CU. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CV. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CW. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CX. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CY. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
CZ. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
DA. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
DB. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
DC. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
DD. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
DE. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
DF. " " " " " "	2 " 60 "	netto 100 "	100	125
DEBRECZEN, 1874. OKT. 4.				

Tiszavidéki és arad-temesvári vasút.
MENETRFDND 1874. é. jun. 1-től kezdve további intézkedésig.

I. Bécs és Budapestről Kassa felé.				IV. Kassáról Budapest és Bécs felé.			
Bécs ész.v. ind.	8 10 este	8 20 reg.	8 20 reg.	Kassa indulás	5 — reg.	9 20 a. e.	6 1es.
" áll.v.	8 20 "	8 30 "	8 30 "	Miskolcz "	7 42 "	1 41 d. u.	9 24 "
Budapest "	7 30 reg.	6 3 este	6 3 este	Szerencs "	8 53 "	4 14 "	(é. k.)
	1. 2. 3. oszt.	1. 2. 3. 4. o.	3. 4. oszt.	Nyiregyh. "	10 43 déle.	7 17 este	
Czegled "	10 18 reg.	9 18 este	4 — reg.	Debreczen "	12 43 déle.	10 12 éjjel	3. 4. oszt.
Szolnok "	11 22 "	10 26 éjjel	6 16 "	P.-Ladány "	2 24 "	12 22 "	3 25 d. n.
P.-Ladány "	2 — déle.	1 52 "	11 36 dé.	Szolnok "	4 54 "	4 40 reg.	6 29 es.
Debreczen "	3 51 "	4 30 reg.	2 20 d. n.	Czegled érk.	5 49 "	5 59 "	12 14 éjj.
Nyiregyháza "	5 39 "	7 48 "	4 30 (é. k.)	Budapest "	8 31 este	8 45 "	1 19 "
Szerencs "	8 4 este	11 27 "	4 30 (é. k.)	Bécs áll.v.	6 11 reg.	6 22 este	
Miskolcz érk.	9 5 "	1 5 d. n.	6 37 (é. k.)	" ész.v.	6 24 "	6 34 "	
Miskolcz ind.	9 25 éjjel	1 51 d. n.	8 — reg.				
Kassa érkezés	11 51 "	6 — este	11 43 dé.				
II. Bécsből s Pestről Arad s Temesvár felé.				V. Temesvár és Aradról Pest és Bécs felé.			
Bécs ész.v. ind.	8 10 este	8 20 reg.	8 20 reg.	Temesvár ind.	10 17 reg.	6 20 déle.	
" áll.v.	8 20 "	8 30 "	8 30 "	Vinga "	11 22 d. e.	7	